

Koulu on lastasi varten

Uuden opetussuunnitelman ja uuden koululain esite on tarkoitettu sinulle, jolla on lapsia peruskoulussa, erityisperuskoulussa, erityiskoulussa tai saamelaiskoulussa

Skolverket

Sinä olet tärkeä

Sinä olet lähimpänä omaa lastasi. Sen vuoksi on tärkeää, että sinulla ja lapsesi koululla on hyvät suhteet ja teette yhteistyötä lapsesi kehityksen puolesta. Yhteistyön ansiosta lapsen kehitysmahdollisuudet paranevat sekä tiedollisesti että sosiaalisesti.

Koulun tehtävien tunteminen parantaa sinun mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä lapsesi koulun kanssa. Tästä esitteestä saat tietoa muutoksista, joita tällä hetkellä toteutetaan kouluissa, ja jotka vaikuttavat lapsesi koulunkäyntiin.

KÄSITTEET VANHEMPI JA HUOLTAJA

Yleensä toinen tai molemmat vanhemmista ovat lapsen huoltajia.

Huoltaja on vastuussa lapsesta ja hänen on varmistettava, että lapsi saa hoitoa, turvallisuutta ja hyvän kasvatuksen. Lapsen huoltajalla on lähes aina oikeus tutustua kaikkiin tietoihin, jotka koskevat lasta tai oppilasta koulussa, jopa sellaisiin tietoihin, joita koskee vaitiolovelvollisuus. Vanhemmalla, joka ei ole huoltaja, ei ole oikeutta tutustua lapsensa salassa pidettäviin tietoihin.

Matkalla kohti samaa tavoitetta

Koululain ja opetussuunnitelman tehtävänä on varmistaa, että kaikki oppilaat saavat samanarvoista ja laadukasta opetusta riippumatta siitä, missä he asuvat tai mitä koulua tai koulumuotoa he käyvät. Ne antavat kaikille kouluille samat työohjeet. Valtiopäivät on laatinut uuden koululain, joka koskee kaikkea lapsille ja nuorille annettavaa koulutusta Ruotsissa.

Koululaissa määritellään muun muassa, että kaikkien oppilaiden on osallistuttava opetukseen, jos heillä ei ole pätevää syytä olla poissa. Sinä vanhempana olet vastuussa siitä, että lapsesi on koulussa. Jos et ole ilmoittanut poissaolosta, mutta lapsesi on kuitenkin poissa ilman pätevää syytä, koulun on koululain mukaan ilmoitettava sinulle tästä samana päivänä.

Jos haluat pyytää lapsellesi vapaata, sinun on käännyttävä koulun rehtorin puoleen. Rehtori päättää myönnettävistä vapaista. Sinun on käännyttävä rehtorin puoleen myös silloin, jos haluat selvittää, voidaanko lapsesi vapauttaa jostakin opetuksen pakollisesta osasta. Mahdollisuudet tällaisiin vapautuksiin ovat pienentyneet uuden koululain myötä. Rehtori voi hyväksyä vapautukset vain, jos on olemassa niin sanottuja erityisiä syitä, ja se voi koskea ainoastaan yksittäisiä tilaisuuksia lukuvuoden aikana eikä se saa rajoittaa oppilaan mahdollisuuksia täyttää tietovaatimuksia. Sinulla on kuitenkin oikeus valittaa tällaisesta päätöksestä hallinto-oikeuteen.

Päämiehellä (kunta tai yksityisen koulun johtokunta) on paikallinen vastuu koulusta. Jos ilmenee ongelmia, joita sinä ja henkilökunta tai koulun johto ette pysty ratkaisemaan itse, voit käännyä päämiehen puoleen. Jokaisella päämiehellä on oltava valmiina kirjalliset menettelyt siitä, kuinka valitukset opetusta vastaan otetaan vastaan ja selvitetään. Voit kysyä niistä lapsesi koulusta.

Uusi koululaki sisältää joitakin uusia sääntöjä siitä, mitä koulut voivat tehdä, jos oppilas häiritsee järjestystä, käyttäytyy asiattomasti tai syyllistyy vakavampiin rikkomuksiin. Sen lisäksi, että oppilas voidaan ohjata ulos luokkahuoneesta tunnin loppuajaksi ja antaa jälki-istuntoa, rehtori voi joissakin tapauksissa antaa oppilaalle kirjalli-

sen varoituksen. Varoituksen on sisällettävä tietoa siitä, mitä tapahtuu, jos opiskelija ei muuta käyttäytymistään. Oppilas voidaan esimerkiksi siirtää väliaikaisesti toiseen kouluun.

Uusi koululaki antaa rehtorille mahdollisuuden sulkea oppilaan ulos peruskoulusta, erityiskoulusta ja saamelaiskoulusta, jos se on välttämätöntä muiden oppilaiden turvallisuuden ja opiskelurauhan kannalta, ja jos muut toimenpiteet eivät ole auttaneet. Ulossulkeminen saa kestää korkeintaan yhden viikon kerrallaan ja korkeintaan kaksi kertaa lukukaudessa. Oppilaalla on oikeus saada korvausta siitä opetuksesta, jonka hän on menettänyt, ja sinulla huoltajana on oikeus valittaa hallinto-oikeuteen rehtorin päätöksestä ulossulkemisesta.

Uudet opetussuunnitelmat

Koululain pohjalta peruskoulun, erityiskoulun, erityisperuskoulun ja saamelaiskoulun opetussuunnitelmaa uusittiin siten, että kullakin koulumuodolla on oma opetussuunnitelma. Kaikissa kouluissa, niin kunnallisissa, yksityisissä kuin valtiollisissakin kouluissa on noudatettava opetussuunnitelmaa, joka koskee kyseistä koulumuotoa. Opetussuunnitelman lukemalla saat tietää koulun arvopohjasta, tehtävistä ja tavoitteista. Opetussuunnitelmaan kuuluu myös kaikkien aineiden kurssisuunnitelmat ja tietovaatimukset.

Koulujen työskentelytavoissa voi kuitenkin olla eroja, sillä niistä yksittäisten koulujen johto ja henkilöstö päättävät yhdessä. Myös oppilaille on annettava mahdollisuus olla mukana tässä työssä. Vanhempana voit osallistua tähän työhön kokousten ja kehityskeskusteluiden kautta, joihin sinut kutsutaan, ja voit myös ottaa yhteyttä lapsesi kouluun, jos haluat tehdä yhteistyötä muilla tavoin.

OPETUSSUUNNITELMA

Opetussuunnitelman ensimmäisessä osassa käsitellään koulun arvomaailmaa ja tehtävää. Siinä todetaan, että koulun toiminnan on oltava sopusoinnussa yhteiskunnan demokraattisten arvojen kanssa ja että kaikkien, jotka työskentelevät kouluissa, on kunnioitettava kaikkien ihmisten arvoa ja ympäristöämme.

Opetussuunnitelman toisessa osassa esitellään opetuksen yleiset tavoitteet ja toimintalinjat. Siinä määritellään ne normit, arvot ja tiedot, jotka kaikkien oppilaiden pitäisi

olla omaksunut koulunkäynnin päätyttyä. Näiden tavoitteiden toteutumista koulun kaikkien oppiaineiden pitäisi edesauttaa. Opetussuunnitelman kaksi ensimmäistä osaa koskevat myös, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta, myös esikoululuokan ja vapaa-ajankodin toimintaa.

Opetussuunnitelman kolmas osa sisältää kurssisuunnitelmat sekä kaikkien aineiden tietovaatimukset.

KURSSISUUNNITELMAT JA TIETOVAATIMUKSET

Jokaisen aineen kurssisuunnitelmassa kuvaillaan, miksi ainetta opetetaan koulussa, mikä opetuksen tarkoitus on ja mitä tietoja lapsesi on mahdollisuus kehittää. Kurssisuunnitelma esittelee myös keskeisen sisällön. Se tarkoittaa pakollista sisältöä, jota aineen opetuksen on käsiteltävä, mutta jokaisella koululla on mahdollisuus lisätä myös muuta sisältöä.

Aineen tietovaatimukset täydentävät kurssisuunnitelmaa ja niitä käytetään lapsesi tietojen kehityksen arviointiin. Ne kuvaavat mitä opiskelijoiden olisi osattava tiet-

tynä ajankohtana ja miten se ilmenee. Peruskoulussa on tietovaatimukset hyväksyttävistä tiedoista kolmannen luokan lopussa aineissa ruotsi, ruotsi toisena kielenä, matematiikka, yhteiskunnalliset ja luonnontieteelliset aineet. Kuudennella luokalla tietovaatimuksia on kaikissa aineissa paitsi moderneissa kielissä, ja yhdeksännellä luokalla tietovaatimuksia on kaikissa aineissa.

Kolmannella luokalla tietovaatimuksia käytetään sen arviointiin, onko lapsellasi hyväksyttävät tiedot. Kuudennella luokalla (lukuvuodesta 2012/13 alkaen) ja yhdeksännellä luokalla tietovaatimuksia käytetään kun arvioidaan, mitä arvosanaa lapsesi tiedot vastaavat. Tietovaatimukset perustuvat uuteen arvosana-asteikkoon, ja sitä täsmennetään kuudennella ja yhdeksännellä luokalla arvosana-asteikoilla E, C ja A. Hyväksyttävät tiedot tarkoittavat alinta hyväksyttävää tietotasoa, jota vastaa arvosana E.

Erityisperuskoulussa on tietovaatimukset kuudennen ja yhdeksännen luokan lopussa kaikissa aineissa. Harjoituskoulussa on tietovaatimukset perus- tai syventäville tiedoille yhdeksännen luokan lopussa.

- Erityiskouluissa, jotka ovat kymmenvuotisia, on tietovaatimukset hyväksyttävissä tiedoissa neljännen luokan lopussa aineissa ruotsi, ruotsi toisena kielenä, matematiikka, kuurojen ja kuulovammaisten viittomakieli, yhteiskunnalliset ja luonnontieteelliset aineet. Seitsemännellä luokalla on tietovaatimukset kaikille aineille, paitsi moderneille kielille ja kymmenennellä luokalla tietovaatimukset on kaikille aineille.

Saamelaiskoulu noudattaa peruskoulun tietovaatimuksia vuosiluokille kolme ja kuusi.

Seuraavassa tekstissä, kun tietovaatimuksia mainitaan, tieto koskee vain peruskoulua. Sinulle, jolla on lapsia erityisperuskoulussa, erityiskoulussa tai saamelaiskoulussa, koskevat siis tämän ruudun tiedot.

Jos haluat lukea lisää koululaista tai opetussuunnitelmasta, löydät ne Skolverketin verkkosivulta:

www.skolverket.se/skollagen2011

www.skolverket.se/nyalaroplaner

UUSI ARVOSTELUASTEIKK

Uusi arvosteluasteikko, jossa on useampia arvosteluasteita, on otettu käyttöön. Uudessa arvosteluasteikossa on kuusi arvosanaa: A, B, C, D, E ja F. Arvosana A on korkein ja E on matalin hyväksytty arvosana. Arvosana F on hylätty arvosana. Jos opiskelija on ollut poissa niin paljon, että perusta arvosanan antamiselle puuttuu kokonaan, se merkitään viivalla.

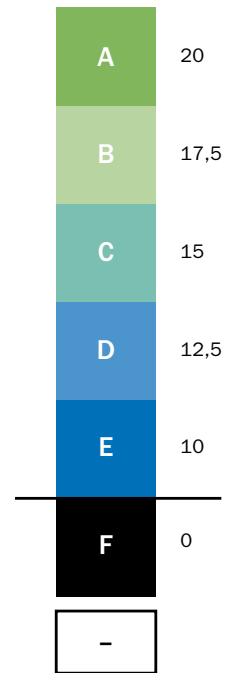
Erityisperuskoulun uusi arvosteluasteikko sisältää viisi arvosanaa: A, B, C, D ja E. Arvosanaa F tai viivaa ei ole arvosteluasteikossa. Jos erityisperuskoulun oppilas ei saavuta arvosanan E vaatimuksia, tai kun perustaa arvosanalle ei ole poissaolojen vuoksi, aineesta ei anneta arvosanaa.

Saadakseen arvosanan A, C tai E, kunkin tietovaatimusten on täytyttävä kokonaisuudessaan. Saadakseen arvosanan B, tietovaatimusten C-arvosanaan ja pääosan tietovaatimuksista A-arvosanaan on täytyttävä. Sama koskee arvosanaa D, eli tietovaatimukset arvosanalle E ja suurimman osan tietovaatimuksista arvosanalle C on täytyttävä.

Jos sinua tai lastasi askarruttaa tietyn arvosanan perusteet, teillä on uuden koululain mukaan oikeus saada siitä tietoja.

TODISTUS KUUDENNELTA LUOKALTA LÄHTIEN

Syksystä 2012 alkaen todistus annetaan kuudennelta luokalta alkaen ja sen jälkeen joka lukukausi aina yhdeksännen vuosiluokan päättötodistukseen saakka. Lukukausitodistus annetaan niiden tietojen perusteella, jotka oppilas on kehittänyt kyseisellä lukukaudella. Kuudennen luokan arviointi on tehtävä vertaamalla kuudennen luokan tietovaatimukseen. Seitsemännestä luokasta lähtien arviointi tehdään vertaamalla yhdeksännen luokan tietovaatimukseen.

Arviointi ja kehityskeskustelut

Ollaksesi varma, että lapsesi kehittyy kohti opetussuunnitelman yleisiä tavoitteita, ja pitkälle tähtääviä tavoitteita jokaisessa aineessa, on tärkeää, että koulun työ tapahtuu yhteistyössä kodin kanssa. Kouluvuoden aikana opettaja arvioi jatkuvasti lapsesi oppimista ja kehittymistä. Saat lisätietoja tästä vähintään kerran jokaisen lukukauden aikana, kun sinä ja lapsesi tapaatte opettajan tai luokanopettajan kehityskeskustelussa.

Kehityskeskustelun yhteydessä laaditaan henkilökohtainen kehityssuunnitelma. Yksilöllisen kehityssuunnitelman tulee sisältää arviointi lapsesi tietojen kehittymisestä niissä aineissa, joissa lapsesi on saanut opetusta. Siinä tulee olla myös yhteenveto niistä toimista, joita tarvitaan, että lapsesi saavuttaa tavoitteet ja kehittyy mahdollisimman pitkälle.

Jos haluat lukea lisää kehityskeskusteluista, henkilökohtaisista kehityssuunnitelmista ja kirjallisista arvioinnista (IUP) ja toimintaohjelmista, saat lisätietoa Skolverketin verkkosivulta:

www.skolverket.se/iup

Oikeus kehittyä mahdollisimman pitkälle

Kaikilla oppilailla pitäisi olla ratkaiseva kannustin omaan oppimiseen ja henkilökohtaiseen kehittymiseen voidakseen kehittyä niin pitkälle kuin mahdollista. Tämä koskee myös oppilaita, joiden on helppo saavuttaa tietovaatimukset. Niillä oppilailla, joilla on riski olla saavuttamatta vähimmäistietovaatimuksia, on oikeus saada erityistä tukea. Rehtorilla on pääasiallinen vastuu varmistaa, että oppilaan tuen tarpeet selvitetään ja jos käy ilmi, että oppilaalla on erityisen tuen tarvetta, laaditaan tarvittaessa toimintasuunnitelma.

Sinulla ja lapsellasi on oikeus osallistua toimintasuunnitelman laatimiseen. Sinulla on nyt myös koululain mukaan oikeus valittaa rehtorin toimeenpanopäätöksestä Koulutoimen valituslautakuntaan. Tämä koskee niin päätöstä siitä, että toimintasuunnitelmaa ei tehdä tai toimintasuunnitelman laadintaa ja sisältöä. Sinulla on myös mahdollisuus valittaa rehtorin päätöksestä, että erityistä tukea annetaan erityiselle opetusryhmälle tai yksilölle, tai jos rehtori on päättänyt niin sanotusta mukautetusta koulunkäynnistä.

Haluatko lukea koko opetussuunnitelman?

Voit tilata tai ladata opetussuunnitelman Skolverketin verkkosivulta www.skolverket.se

ISBN 978-91-86529-95-6
Grafisk form: AB Typoform
Omslagsfoto: Michael McLain
Foto inläga: Michael McLain
Skolverket 2011

Skolverket